

DOMOVINOU

Šťastná země na severu Čech

Nejstarší muzejní hrad ve střední Evropě, sličnou matku i obří sud s chmelovým potěšením objevíte, když si uděláte celodenní výlet na Frýdlantsko. A možná vás na cestě čeká i mnoho dalších překvapení.

Text a foto: Markéta a Michael Foktovi

Frýdlantský zámek patří k dominantám celého kraje

Sředobodem našeho rodinného výletu se stalo městečko Frýdlant, které leží v nejsevernějším českém výběžku, vzdálené půl hodinky autem od Liberce a deset minut od polské hranice. První písemná zmínka, při které inkoust vymaloval jméno Vridelant na papír, sahá až do poloviny třináctého století. Město bylo vybudováno, aby chránilo kraj před vpádem Tatarů, což napovídá i jeho samotný název, který je odvozený ze dvou německých slov: „mír“ a „země“. Volně by se tedy jeho jméno dalo přeložit jako „Pokojná země“.

Další jeho historie se odehrávala skoro až v monotónním taktu. Během několika set let město čelilo šesti vlnám moru, pěti fatálním požárům a několika povodním. I přes veškeré rány osudu tu ale stačila vyrůst vůbec první papírna ve střední Evropě a také jedny z nejhezčích renesančních památek v Česku. Patří mezi ně například rodinná hrobka Redernů s největším mramorovým monumentem u nás. Redernové významnou měrou zvelebili frýdlantské panství a milou zajímavostí je, že považovali za samozřejmou povinnost

učit se česky. Největšího rozmachu se město dočkalo v době třicetileté války za vlády Albrechta z Valdštejna, jehož obrovské statky zásobovaly jeho armádu. Sám Albrecht dohlíží na zdejší prosperitu z piedestalu na frýdlantském náměstí dodnes. Frýdlantsko bylo zároveň ušetřené válečných útrap, za což dokonce získalo přezdívku „Šťastná země“.

Zámecké poklady

Na hrad, nebo na zámek? Ve Frýdlantu si korunou házet nemusíte. Zdejší skvost, který majestátně z výšky shlíží na město, je totiž kombinací gotického hradu a renesančního zámku zdobeného sgrafity. Byli to právě Redernové, kteří zcela zbořili severní a západní část hradu a postavili ji znovu. Vzniklo tak slohově sjednocené reprezentativní šlechtické sídlo. Švédové se z něj snažili opět udělat nedobytnou pevnost a Clam-Gallasové panství trochu vylepšili fasádami a jako úplně první ve střední Evropě ho zpřístupnili veřejnosti. Nejen že vytvořili rodovou galerii, ale také dvě kuriózní sbírky.

Jednou je soubor oděvů zámeckých zaměstnanců a tou druhou je kolekce dýmek

CO VE FRÝDLANTU JEŠTĚ NAVŠTÍVIT

► **Betlém** – unikátní pohyblivý betlém je zasazený do krajiny Jizerských hor. Gustavu Simonovi trvalo dlouhých 60 let, než vyrobil všech 130 postavíček lidí i zvířat. I když všechny figurky byly nejprve statické, dnes díky zabudovanému hodinovému stroji vypadají jako živé. Tyto krásné jesličky najdete ve stejné roubence, kde jim zdejší rolník vdechl život.

► **Radnice** – ve druhém patře novorenesanční budovy se nachází Městské muzeum. K nejzajímavějším exponátům patří meč frýdlantského kata a plastiky představující Frýdlant v různých dobách.

► **Kostel Nalezení sv. Kříže** – právě tady se nachází mramorové mauzoleum rodu Redernů.

z celého světa. Velmi cenný je také obraz Albrechta z Valdštejna, který je zřejmě jediný, který věrně zachycuje jeho podobu. Až budete procházet jednotlivými místnostmi, všimněte si nábytku. Je původní. Všechny chlapy i chlapce určitě nadchne

zbrojnice hradu se zbraněmi od dvanáctého století po první světovou válku. Malé i velké dámy zase vezme za srdce zámecká kuchyně, která praská ve švech měděným a cínovým nádobím. A pozor, kuchyně je dodnes plně funkční, a dokonce i používána!

Před pár lety ve Frýdlantu sprchlo o něco víc a odnesla to parkánová zámecká zeď. Bylo ji tedy potřeba opravit, při té příležitosti se provedl archeologický průzkum a zdívo vydalo své dávno zapomenuté poklady. Kromě knoflíku s iniciálami posledních majitelů to byla další torza několika dýmek ze třicetileté války.

Renesanční parkán ale není jediný, kdo vydal na zámku své tajemství. I zámecký rybník má svou záhadu, na kterou už odpověď asi nikdy nenajdeme. Někdo velmi bohatý se za třicetileté války dostal do tak tíživé situace, že se rozhodl k zoufalému kroku a zbavil se veškerého svého finančního majetku. Vzal keramickou nádobu, vložil do ní třicet šest zlatých dukátů a dvoudukátů a šest stříbrných mincí a celý tento poklad hodil do rybníka. Nejednalo se ale o jen tak

Na frýdlantském náměstí dohlíží na blaho místních Albrecht z Valdštejna

Františkánský klášter v Hejnicích přežil komunistickou zvlášť a je z něj opět místní unikát

Příhraniční oblasti s Polskem jsou oázou přírodního klidu

nějaké peníze, se kterými jdete nakupovat na trh. Byly to investiční mince, za které se dala poříditi už i nějaká nemovitost. Nejstarší mince má na sobě vyražený rok 1528 a jde o uherský dukát Ferdinanda I. Nejmladší minci je o sto čtrnáct let více a jde o dukáty Ferdinanda III.

Stejně silným zážitkem, jako je návštěva zdejších pamětihodností, je i posezení v zámeckém pivovaru. Město si v historii muselo na vrchnosti své várečné právo vybojovat, ale povedlo se a vy si teď můžete posedět s orosenou sklenicí na stejném místě jako původní obyvatelé před čtyřmi sty lety. V nabídce jsou nejen ležáky, ale také silné, svrchně kvašené světlé pivo s jantarovým nádechem Albrecht 15% IPA, ochutnat však můžete i speciální 22% Secret Enigmu. Pozadu nezůstává ani tmavé svrchně kvašené speciální nefiltrované pivo Albrecht 17% Marion či dalších deset sezonních piv. Na jejich seznamu je třeba belgický tripel s aroma po pomerančích, badyánu a mandarinkách nebo jemně hořká a naoranžovělá neipa s chutí, které dominují sladké grepy.

Fotografování sasaneček hajních bylo snadné i navzdory vlhké půdě

Na sever a na jih!

Jestli se chcete podívat na samý konec Frýdlantského výběžku, zastavte se v předposlední vesničce před hranicí, tedy v Pertolticích. Ještě než sem dojedete, bude vás vítat krásně zrekonstruovaný rybník s novou hrází, na které budou v tichosti posedávat rybáři. Všimněte si i nenápadné dřevěné cedule Muzeum. V hrázděném stavení najdete funkční

Vodopády na říčce Smědá

černou kuchyní, původní podlahy a expozici řemeslného nářadí a lidového mobiliáře. Součástí sbírky jsou i dva autoveterány. Když za hospodou uhnete doprava a budete se držet na jediné, a tudíž hlavní asfaltové silnici, dojedete na náhorní plošinu mezi lesy a kopce s výhledem na hraniční trojúhelník Polska, České republiky a Německa, kde se dočkáte překvapení. Manželský pár z Nizozemska tu po revoluci zakoupil přes sto let starý dům spolu s rozsáhlou zahradou a pozemkem. Za několik let zcela ze svých vlastních prostředků tu vybudoval arboretum s unikátní sbírkou jehličnanů. Založili také růžovou a bylinkovou zahradu. Arboretum je otevřené celoročně a je přístupné zdarma.

Když se naopak z Frýdlantu budete chtít pustit na opačnou stranu, zadejte si do navigace Hejnice. Stojí zde stavba hodná obdivu, ozdobená puncem národní památky, a ještě k tomu s jednou raritou. Poutní areál s barokním kostelem Navštívení Panny Marie, který aspiruje na povýšení na baziliku minor, velmi připomíná proslulé poutní město Mariazell,

CO NA FRÝDLANTSKU JEŠTĚ VIDĚT A ZAŽÍT

- ▶ **Vodopády** – k sedmimetrovému vodopádu Černý potok se dostanete po zelené turistické značce z obce Bílý Potok. Údolí kolem Černého potoka je ráj pro horolezce.
- ▶ **Peklo** – osada se strach nahánějícím názvem získala své jméno díky temným lesům. Aby toho nebylo málo, osadou protéká Pekelský potok a od Raspenavy ho odděluje Pekelský vrch.
- ▶ **Koupaliště Raspenava** – pečlivě udržovaný areál s travnatým poležením a umělou nádrží nabízí kromě osvěžení také tenisové a volejbalové kurty.

Frýdlantský pivovar má pro žíznavce v nabídce řadu pivních speciálů

Pomodlit se pak můžou v kostele Nalezení svatého Kříže

kteří leží vysoko v Tünnitzských Alpách ve Švýcarsku. To nejcennější se ale ukrývá uvnitř. Čeká zde dřevěná gotická milostná soška Mater Formosa – Panna Maria s Ježíškem. A co že je na ní tak zvláštní? Stejně jako na Moně Lise je to její úsměv. Na to, že byla vytvořena v dobách hluboké gotiky, má neobvykle usměvavou tvář.

Jen pět minut odtud jízdy autem budete mít na trase další dva body zájmu, které je fajn navštívit, Lázně Libverdu a Obří sud. Léčivé vody zdejších lázní si na svá tažená vozila dokonce i Albrecht z Valdštejna. Těžko říci, jaký neduh si s nimi léčil. Jestli

Obří sud v Lázních Libverda, kde vám natočí pivo, má na výšku neuvěřitelných jedenáct metrů.

to bylo srdce, pohybové ústrojí, nebo duševní nálady. Nejstarší pramen se jmenuje Boží voda, ale názvy všech ostatních jsou už odvozené od jmen členů rodiny Clam-Gallasů. Své bolístky si tu léčil i císař Josef II., Josef Jungmann či Franz Kafka. Ani jeden z nich tou dobou ale neměl možnost vyzkoušet exotický rituál pocházející z Fidži a Filipín s názvem *tokoriki*. Když s touto procedurou místní terapeuti začali, šlo o naprostý evropský unikát. Podstatou léčby je horká masáž mušlemi srdcovek. Jejich energetická vibrace je prý stejně blahodárná jako u lávových kamenů.

Jako Diogenés

Poslední zastávkou rodinného výletu by mělo být něco senzačního. A to občerstvení v Obřím sudu určitě je. K tomu navíc ještě s překrásnou vyhlídkou na severní svahy Jizerek. Podobné stavby jsou v Česku jen dvě. Za tou druhou byste však museli až na Javorník. Z centra Lázní Libverdy se sem dostanete snadno, dokonce i pěšky ani ne za dvacet minut. Restauraci nemůžete minout. Na výšku měří přes jedenáct metrů, takže je vidět už z dálky. Na první pohled byste ani neřekli, že uvnitř se dá kromě debužirování i tančit. V nabídce mají přesně to, co byste od výletního hostince čekali, tedy starou dobrou českou kuchyni. ◀

Když na pivo, tak do sudu – konkrétně do toho obřího nad Lázněmi Libverda

Řička Smědá protéká centrem Frýdlantu a stará se o poklidnou atmosféru

Michael Fokt

Se **Samsungem Galaxy S20 Ultra 5G** jsem se při pořizování snímků k našemu článku sžil docela rychle.

Libilo se mi jeho syté podání barev. Jakožto fotograf (především) přírody mám takového barevné podání rád. Uklidňovalo mě i krytí IP68, díky němuž telefonu neublíží voda ani nečistoty. Při fotografování sasaneček hajných z žabí perspektivy jsme se oba dostali do kontaktu s podmáčenou zemí a já jsem byl moc rád, že mobil krizovou situaci přečkal bez úhony.

Fotoaparát umí skvěle snímky krajiny a navíc zvládl s minimem reflexů i fotky v přímém protisvětle se slunečním kotoučem v záběru – prostě fotografem snadno a rychle.

